

Complexnummer: 525248

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Begraafplaats met dienstwoning

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

525249, 525250, 525309

Woonplaats

Delft

Gemeente

Delft

Provincie

Zuid-Holland

Locatie van het hoofdobject

Kalverbos 4, 2611 XW te Delft

Complexomschrijving

Inleiding

Complex bestaande uit een DIENSTWONING uit 1863, het restant van de in 1829 aangelegde Gemeentelijke BEGRAAFPLAATS en een GEDENKTEKEN in de vorm van een zitbank ter ere van prof. A. Huet uit 1901.

De oorspronkelijk vier perken, voor vier verschillende klassen, tellende begraafplaats is in gebruik geweest van 1829 tot 1874. De Algemene begraafplaats was gesitueerd op een voormalig bolwerk bij de toenmalige Haag(se)poort, nu bekend als het Kalverbos. In 1894-95 werd op het terrein een watertoren gebouwd terwijl het voormalige bolwerk werd ingericht als stadsplantsoen naar een ontwerp van de tuin- en landschapsarchitect Hugo Poortman. In 1901 werd hier de Huetbank opgericht. De door gemeentearchitect C.J. de Bruyn Kops ontworpen dienstwoning voor de beheerder van de begraafplaats heeft na WOI de functie gehad van politiepost, daarna werd het een particulier woonhuis. Vlakbij deze in een vrij sobere, aan het Eclecticisme verwante, Neo-Classicistische bouwstijl opgetrokken beheerderswoning ligt het restant van de begraafplaats, bestaande uit vier graven en grafkelders, waarvan die van Karl Wilhelm Naundorff (1785-1845), de vermeende Lodewijk XVII (Charles Louis de Bourbon) de bekendste is. Het complex maakt deel uit van het beschermde stadsgezicht van Delft.

Omschrijving

Het aan de noordelijke rand van het beschermde stadsgezicht gelegen Kalverbos bevat een met de achterzijde op een uitloper van het Rijn-Schiekanaal georiënteerde dienstwoning. Het restant van de negentiende-eeuwse begraafplaats bestaande uit vier graven, ligt

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ten zuiden van deze woning. Het complex wordt gecompleteerd door de in het stadsplantsoen opgerichte, in 1901 vervaardigde natuurstenen herinneringsbank ter ere van prof. A. Huet. Het Kalverbos wordt gedomineerd door een laat negentiende-eeuwse watertoren met bijbehorend, vroeg twintigste-eeuws pompgebouw met reinwaterkelder, waarmee het huis en de graven een ensemble vormen.

Waardering

Het complex is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de architectuurhistorische en de stedenbouwkundige waarde.

Het complex heeft cultuurhistorische waarde vanwege de bijzondere, voormalige functies van het huis en vanwege de historische betekenis van het graf van Naundorff.

Het complex heeft architectuurhistorische waarde vanwege de voor de bouwtijd karakteristieke stilistische kenmerken van de voormalige dienstwoning.

Het complex heeft stedenbouwkundige betekenis vanwege de bijzondere ligging in het Kalverbos en vanwege de visuele en functionele samenhang tussen het woonhuis en de begraafplaats. Er is tevens sprake van ensemblewaarde vanwege de relatie met de eveneens in het Kalverbos staande watertoren en het bijbehorende pompgebouw.

Het complex is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid.

Het complex heeft bovendien enige zeldzaamheidswaarde vanwege de oorspronkelijke functie van de dienstwoning en de aanwezigheid van een buitengewoon graf.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 525249

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	21 mei 2002
Kadaster deel/nr	82922/168

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Delft		Delft		Zuid-Holland			
<hr/>							
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Kalverbos	4			2611 XW	Delft		
Kalverbos	6			2611 XW	Delft		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Delft		B				3481	
Delft		B				3307	

Omschrijving**

Inleiding

In 1863, naar ontwerp van de stadsarchitect C.J. de Bruyn Kops gebouwde DIENSTWONING met de functies van baarhuis en wachtkamer voor de beheerder van de van 1829 tot 1874 in gebruik zijnde Gemeentelijke Begraafplaats Haagpoort in het huidige Kalverbos. Na WO I heeft het huis ook nog dienst gedaan als politiepост, voordat het de huidige functie van een dubbel particulier woonhuis kreeg. Het in een vrij sobere, in een aan het Eclecticisme verwante, Neo-Classicistische bouwstijl opgetrokken pand staat met de achtergevel aan het restant van de voormalige stadsgracht (de Watertorengracht) en de noordelijke rand van het beschermd stadsgezicht van Delft.

Omschrijving

Vrijstaand, uit twee dwars op elkaar staande volumes samengesteld, vanuit een T-vormige plattegrond opgetrokken woonhuis met een lage verdieping onder met muldenpannen gedekte, uitkragende zadeldaken. De uitkragingen van de daken rusten aan de langsegevelzijden op schoren en aan de kopgevelzijden op langgerekte klossen. De goten zijn voorzien van geprofileerde boeiboorden. De gevels zijn gepleisterd, ze staan boven een hardstenen onderste en een grijs geschilderde tweede plint en zijn voorzien van rechtgesloten gevelopeningen. Het aanzien van de terugliggende gevel van de op het Kalverbos georiënteerde voorzijde wordt gedomineerd door een veranda met een open overkapping, die bestaat uit een op een ligger rustende reeks van schuin liggende latten. De overkapping wordt gedragen door vier rechthoekige, op neuten staande houten kolommen. De begane grond bevat twee vensters met zesruits schuiframen, waarvan de bovenzijden worden geaccentueerd door een rechthoekige profiellijst. De deur hier links van is

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

een paneeldeur met pseudo-stolpnaald, die staat onder een bovenlicht en binnen geprofileerde kozijnen. De verdiepingsvensters zijn vierkant en bevatten ramen met een ruitvormige roedenverdeling. De kopgevel (een eenvoudige puntgevel) van het dwars staande volume hier links van heeft een symmetrische indeling en heeft in beide bouwlagen twee vensters. De vensters op de begane grond zijn als die in voornoemde langsgewel. De verdiepingsvensters bevatten vierruits schuiframen. De punt van de geveltop is geaccentueerd door een licht uitkragende rand. De linker langsgewel van het dwars staande volume is eveneens vrijwel symmetrisch met een deur in het midden en aan weerszijden op de begane grond een venster als die aan de voorzijde. Geheel links in de gevel staat een klein venster. De verdiepingsvensters bevatten ramen als die boven de veranda aan de voorzijde.

De kopgevel aan de op het water gerichte achterzijde is identiek aan die aan de voorzijde. De korte zijgevel tussen deze kopgevel en de langsgewel bevat een zesruitsvenster zonder omlijsting boven het bovenraam.

De terugliggende langsgewel aan deze zijde bevat op de begane grond een onder een bovenlicht staande glasdeur. Het venster er links van is als die als de andere vensters op de begane grond. Geheel rechts in deze gevel staat een smal venstertje. De drie vensters op de verdieping zijn identiek aan de drie verdiepingsvensters in de voorgevel.

Ook de naar de straat gerichte kopgevel is symmetrisch. De vensters op de begane grond zijn hier eveneens identiek aan die in de onderste bouwlaag van de andere gevels. De blinde geveltop is voorzien van een dichtgezette cirkel; hier bevond zich een rond uurwerk in de tijd dat in het pand een politiepost was gevestigd.

Het interieur is mede door de functieveranderingen meerdere malen gewijzigd. Het bevat geen monumentale onderdelen.

Waardering

De voormalige dienstwoning, later politiepost, is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de architectuurhistorische en de stedenbouwkundige waarde.

Het pand heeft cultuurhistorische waarde vanwege de bijzondere functies die het heeft gehad.

De dienstwoning heeft architectuurhistorische waarde vanwege de voor de bouwtijd karakteristieke stilistische kenmerken en detaillering.

Het pand heeft stedenbouwkundige betekenis vanwege de bijzondere ligging in het Kalverbos en vanwege de visuele en functionele samenhang met het restant van de begraafplaats. Er is tevens sprake van ensemblewaarde vanwege de sterke visuele relatie met de eveneens in het Kalverbos staande watertoren en het bijbehorende pompgebouw.

De voormalige beheerderswoning en politiepost is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van het exterieur.

De dienstwoning heeft bovendien enige zeldzaamheidswaarde vanwege de oorspronkelijke functie.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Doodgraverswoning

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 525250

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	21 mei 2002
Kadaster deel/nr	82927/151

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Delft	Delft	Zuid-Holland

Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Kalverbos	4			2611 XW	Delft	Bij	
Kalverbos	6			2611 XW	Delft	Bij	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Delft	B			3533

Omschrijving**

Inleiding

Het betreft het restant van de in 1829 op het voormalige bastion bij de Haag(se)poort, het huidige Kalverbos, aangelegde gemeentelijke BEGRAAFPLAATS, die als zodanig tot 1874 in gebruik is geweest. De oorspronkelijk vier perken (één voor elke klasse) tellende begraafplaats bestaat momenteel nog uit vier negentiende-eeuwse graven en grafkelders, waarvan die van de in 1845 overleden Karl Wilhelm Naundorff, de vermeende Lodewijk XVII (Charles Louis de Bourbon) de bekendste is. De andere nog bestaande graven zijn de grafkelders van de familie Van Hangest Baron d'Yvoy (1836), van de familie Maas Geesteranus (1847) en het graf van C.A. de Neve uit 1866. De overige graven zijn gaandeweg geruimd nadat de begraafplaats in 1874 zijn functie verloor.

De begraafplaats maakt deel uit van het beschermde stadsgezicht van Delft.

Omschrijving

Ensemble van vier graven op het 1ste klasse gedeelte van de voormalige Algemene Begraafplaats.

Het graf van Naundorff bestaat uit een liggende hardstenen zerk en een op geprofileerde hardstenen plinten staand hekwerk van ijzer met goudkleurige Franse lelies op de gecanneleerde gietijzeren hoekbalusters. Zerk en hekwerk dateren van 1904 en vervingen in dat jaar de in vervallende geraakte oorspronkelijke grafonderdelen.

De overige graven zijn eveneens bedekt met liggende, rechthoekige zerken van hardsteen. Het betreft het graf van Maas Geesteranus met een zerk op een vier graven tellende grafkelder, de grafkelder van H.M.L.J. van Hangest Baron D'Yvoy en het graf van C.A. de Neve.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

Het restant van de begraafplaats is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische en de stedenbouwkundige waarde.

De begraafplaats heeft cultuurhistorische waarde vanwege de bijzondere ontwikkelingsgeschiedenis van de plek en vanwege de bijzondere historische betekenis van het graf van Naundorff.

De begraafplaats heeft stedenbouwkundige betekenis vanwege de bijzondere ligging in het Kalverbos, een overblijfsel van een bolwerk, en vanwege de visuele en functionele samenhang met de voormalige beheerderswoning.

Er is tevens sprake van ensemblewaarde vanwege de relatie met de eveneens in het Kalverbos staande watertoren en het bijbehorende pompgebouw met reinwaterkelder.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Begraafplaats

Monumentnummer*: 525309

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	21 mei 2002
Kadaster deel/nr	82912/97

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Delft		Delft		Zuid-Holland			
<hr/>							
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Kalverbos	4			2611 XW	Delft	Bij	
Kalverbos	6			2611 XW	Delft	Bij	
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Delft		B				3533	

Omschrijving**

Inleiding

In 1901 ontworpen en geplaatst GEDENKTEKEN in de vorm van een zitbank ter nagedachtenis aan professor Adrien Huet, hoogleraar aan de Technisch Hogeschool van Delft. De uit natuursteen vervaardigde herinneringsbank is vervaardigd naar een ontwerp van Adolf Le Comte en is voorzien van een door prof. A.W.M. Odé ontworpen en vervaardigd bronzen medaillon met de in reliëf uitgevoerde beeltenis van Huet. De zitbank maakt onderdeel uit van het complex op het terrein van de voormalige gemeentelijke begraafplaats (1829-1874) - het huidige Kalverbos - en staat in het beschermde stadsgezicht van Delft.

Omschrijving

De herinneringsbank is opgebouwd uit natuurstenen blokken (waarschijnlijk Pouillenay-steen) en heeft een symmetrisch vooraanzicht. Het midden van de bank wordt geaccentueerd door een boven de bovenrand van de bank uitstekende rondboog met een in brons gegoten portretmedaillon met de en profiel uitgevoerde beeltenis van Adrien Huet. De bank heeft een recht middengedeelte en een gewelfd deel aan weerszijden. De gewelfde delen worden aan de voorzijde afgesloten door een uit gestapelde, enigszins bollende onderdelen samengestelde balusters met een bolbekroning. Deze balusters zijn aan de voorzijde voorzien van de jaartallen 1839 (links) en 1899. De horizontaal door diepteverschil in tweeën verdeelde rugpartij van de bank heeft een afgeronde bovenrand en is aan de achterzijde kwartrond aan de bovenkant. De lagere delen zijn vlak.

Het zitgedeelte met de afgeronde hoeken rust op vijf zware consoles. De voetplaat vóór de bank is van grijze hardsteen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

De herinneringsbank is van algemeen belang vanwege de cultuurhistorische, de stedenbouwkundige en de architectuurhistorische waarde.

De zitbank heeft cultuurhistorische waarde als monument ter herinnering aan een man die was verbonden aan een onderwijsinstelling, welke voor Delft van zeer groot belang was en is.

De zitbank heeft ensemblewaarde als een bijzonder element in het Kalverbos, dat van stedenbouwkundig en historisch belang is. De bank is tevens van belang vanwege de samenhang met een aantal bijzondere objecten in het Kalverbos.

De zitbank heeft kunsthistorische en architectuurhistorische waarde vanwege het bijzondere, door kunstenaars van naam gemaakte ontwerp en vanwege het materiaalgebruik.

De zitbank is tevens van belang vanwege de herkenbaarheid en de gaafheid.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Gedenkteken(D)

Straatmeubilair

Functie

Gedenkteken(D6)

Zitbank